

Szakács Gábor: Ha lecsap a stroke...

Tudja-e, mi a közös pont **Kinizsi Pál, Wass Albert, Giuseppe Verdi, Margaret Thatcher és Charles Dickens** között?

Pontosan. **A stroke.**

A **stroke** egy angol szó, bár Hippokratész már 2400 évvel ezelőtt felismerte, és apoplexiának nevezte ezt a betegséget. A **stroke**-nak két fajtája van: az agyvérzéses, amikor az érből kilépő vér roncolja a körülötte lévő agyszövetet, és az érelzáródásos, aminek következtében az agy nem kap vért és ezzel oxigént, vércukrot a működéshez. Ekkor isémia, vagyis helyi vérszegénység alakul ki, majd az agyszövet elhal.

Tapasztalatom szerint az emberek nagyon keveset tudnak a **stroke**-ról, pedig, hogy Dr. Horváth Sándor kandidátust idézem: ..... ez a harmadik leggyakoribb halálok a szív és daganatos betegségek mögött, egyben a rokkantság vezető oka. „Csapása” (**stroke** = ütés, csapás) vitathatatlanul súlyos következménnyel jár mind a betegre, aki közvetlenül elszenvedi, mind családtagjaira, akikre ez követően az esetek jelentős részében folyamatos ápolási, gondoskodási feladat hárul. A társadalom ugyancsak megszenvedi, hiszen állja a betegség kezelésének, rehabilitációjának költségeit, és hiányozni fog a beteg kiesett tehetségének, alkotó munkájának eredménye a társadalom javaiból.”

Dr. Mayank Goyal stroke kutató írja: „Az olvasás és íráskészség zavarai lényegében a mindennapi életet befolyásolják. Ennek következtében egy csekk megírása, a vásárlás összeállítása, e-mail megfogalmazása és más, hasonlóan mindennapi feladatok elvégzése válhat lehetetlenné.”

„A **stroke** mint betegség súlyosságára jellemző, hogy míg a szívben bekövetkező, szívinfarktust okozó keringészavar után tíz beteg közül kilenc teljesen, vagy csaknem teljesen képes visszatérni betegségét megelőző foglalkozásához, tevékenységéhez, a **stroke**-ot elszenvedetteknél ez éppen fordítva van, tízből csak egy beteg lesz képes erre, míg kilenc valamilyen mértékű bénulással, beszédzavarral, hangulatzavarral él tovább, hogy csak a legsúlyosabb és leggyakoribb maradványtüneteket említsük. A betegek jelentős részének szüksége lesz mások segítségére, a legsúlyosabb esetekben családtagjaik éjjel-nappali felügyeletére szorulnak.

Szakács Gábor a fentiekén kívül a saját **stroke**-járól is mesél könyvében, bár „saját betegségéről nem szívesen beszél az ember. Részben szégyelli, részben attól tart, ha megtudják róla, hogy érintett, kevesebbre értékelik.” A kezdeti tünetekkel orvoshoz fordult, megkapta a beutalóját, de nem sietett a kórházba, otthon még intéznivalók várták. Szerencséjére a késlekedés nem járt végzetes következménnyel, bár azóta elolvasta Csiba László, a Debreceni Egyetem Neurológiai Klinikája igazgatójának, a Magyar **Stroke** Társaság elnökének riasztó nyilatkozatát. A nem kezelt szélütés egyetlen órájában az agy három és fél évet öregszik, minden percben kétmillió idegsejtje pusztul el, az elveszített idegpályák hossza óránként 700 km.

Szakács Gábor néhány újgyakorlatot is leír, melynek a rehabilitációban nagy hasznát vette, illetve, mivel a rovásírás a szakterülete, felesége pedig logopédus, gyógypedagógus és szintén rovásírás szakértő, erre alapozva találtak ki és végeztek különböző feladatokat. A személyes kötöttségen kívül az is a rovásírás mellett szólt, hogy az évtizedeken át megszokott balról-jobbra írás helyett a jobbról-balra írás a pihenő, használaton kívüli agyterületek munkába állítását segíti. A betűk formája, elrendezése talán könnyebb, mint az általunk használt latin betűs folyóírás.

Szakács Gábort nem hagyta el a szerencsecsillaga. Ha tájékozatlansága okán késve is, de jó helyre került. Folyamatosan fejlődött. A saját történetén kívül olvashatunk egy rövid kitekintést a rovásírás és magyar a történelem világába, olvashatjuk más **stroke** betegekkel készített interjúit. Nagyon fontos, hogy ír a megelőzésről is, nem eső után köpönyeg címszóval, hanem valódi preventív szándékkal, valamint a **stroke**-on átesett betegek életmódváltásával és az orvosi előírások betartásával kapcsolatban.

Valószínűleg elsősorban a rovásírást szerető, ismerő, gyakorló emberek fogják többször kezükbe venni a vékony kis kötetet, de a téma iránt érdeklődők is jó eséllyel találnak benne új, hasznos információt.

Szigligeti Zsuzsanna

4)))4Y W Y +Y3A+M A+I